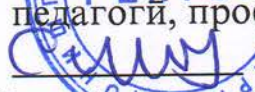

«ТАСЛИК МЕКУНАМ»
Ректори Донишгоҳи давлатии
Данғара, доктори илмҳои
педагогӣ, профессор
 Шохӣён Н.Н.
“ _____ соли 2022

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар ба диссертатсияи Изатулоева Холида Исмамовна дар мавзуи “Рушди фаъолияти мустақилона ва қобилияти эҷодии донишҷӯён дар шароити низоми кредитии таълим”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҷсилот пешниҳод шудааст

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Мавзӯ ва мазмуну муҳтавои таҳқиқоти диссертатсионии Изатулоева Холида Исмамовна дар мавзуи “Рушди фаъолияти мустақилона ва қобилияти эҷодии донишҷӯён дар шароити низоми кредитии таълим” ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисоси илмӣ 13.00.01. – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҷсилот мувофиқ мебошад:

- *банди 4.1.* Асоснок кардан ва татбиқ намудани концепсияҳо, системаҳои педагогӣ, тадқиқоти равишҳои ташкил ва тақмили раванди интегралӣ педагогӣ;
- *банди 4.1.1.* Муайян намудани шароити оптималии ташаккули шахсият дар раванди таълим;
- *банди 7.1.* Ҳаракати навоҷарона дар таълим, фаъолияти таҷрибавӣ муассисаҳои таълимӣ, умумигардонӣ, паҳн ва ҷорӣ намудани навгониҳои педагогӣ;
- *банди 7.1.1.* Тағйироти системавӣ дар фаъолияти касбӣ ва педагогии омӯзгор.

Мубрами мавзуи таҳқиқот. Дар даври муосири рушди ҷомеаи Тоҷикистон, ислоҳот ва таҳаввули соҳаи маорифи ватанӣ рушди фаъолияти мустақилонаи донишҷӯён дар ташаккули қобилияти эҷодӣ ва салоҳиятмандӣ дар вазъи низоми кредитии таҳсил аз масъалаҳои муҳим ва қобили таваҷҷуҳ буда, ҳали оқилонаи он дар омодашавии мутахассиси ояндаи қордон ва соҳибдонишу соҳибмаҳорат мақоми шоиста касб мекунад.

Аз ин лиҳоз, муҳаққиқ мубрамияти мавзӯ ва ҳадафи асосии таҳқиқоти хешро таҳаввули раванди ташаккули низоми кредитии таҳсил дар фазои макотиби олии самти педагогӣ, нақши омӯзгори оянда дар

роҳандозии фаъолияти пурмахсули касбӣ, мувофиқат кардани он ба талаботи замони муосир дар мавриди фароҳам овардани сатҳи баланди дониш, маҳорат, малака ва салоҳиятмандии донишҷӯён-омӯзгорони оянда тавассути такмили роҳу равиши худомӯзӣ ва худтакмилёбӣ, ташаккули шахсияти кордон, масъулиятшинос ва узви фаъоли ҷомеа арзёбӣ намудааст.

Муаллиф ба таҳқиқи масъала аз нигоҳи муқаррар намудани сохтор, мазмун ва мундариҷаи фаъолияти педагогӣ дар шароити низоми кредитӣ дар мактабҳои олии кишвар, амсилаҳои меъёрии омодашавии касбии устодон, имкониятҳои раванди таълиму тарбия тавассути ин низоми нави таълим ва самаранокӣ модели пешниҳодшудаи ташаккули касбии омӯзгорон муносибат карда, тавсияҳои худро доир ба рушди паҳлуҳои гуногуни қазия пешниҳод кардааст.

Саҳми илмӣ докталаб дар ҳалли масъала ва коркарди мавзуи илмӣ.

Мубрамии мавзуи барои таҳқиқоти диссертатсионӣ интихобнамудаи таҳқиқотчӣ Изатулоева Холида Исматовна бо он муайян карда мешавад, ки масъалаи баланд бардоштани сифати таълим ва ташаккули қобилияти зеҳнӣ ва эҷодии донишҷӯёни макотиби олии Тоҷикистон дар вазъи муосири низоми кредитии таҳсил аз муҳимтарин омилҳои тайёр кардани мутахассисони соҳибхунарав рақобатпазир дар бозори ҷаҳонии меҳнат мебошад. Проблемаи омода кардани кадрҳои болаёқат дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бидуни роҳандозии сифати баланди таҳсил, сафарбар шудани донишҷӯён ба кори фаъоли мустақилона ва дарёфти чораҳои рушди эҷодӣ ва зеҳнӣ тасаввурнопазир аст. Аз ин рӯ вазифа аз он иборат аст, ки роҳҳои муассири расидан ба ин ҳадафи дилхоҳ муайян ва роҳандозӣ гардад.

Шиносоӣ бо вазъи воқеии таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии самти омӯзгорӣ суолҳои гуногунро эҷод мекунад: оё сатҳи ҳақиқии донишу қудрат ва қобилияту тавоноии донишҷӯён-омӯзгорони оянда ба талаботи замон ва мактабу маориф мувофиқати комил дорад? Оё механизмҳои ҷорӣ низоми кредитии таҳсил, раванди худомӯзӣ ва худтакмилёбии муҳассилин пурра ҷавобгӯии стандарт ва барномаҳои таълим аст? Оё қобилияти фикронӣ, вусъати амалҳои инфиродии донишҷӯён дар самти камолоти эҷодӣ ва эҷодкорӣ, омӯзиши мустақили сарчашмаҳои илмӣ дуруст ба роҳ монда шудааст?

Дар таҳқиқоти мазкур муаллиф кушиш ба харҷ додааст, ки на танҳо аслияти таҳқиқ ва пайдо кардани роҳу усули рушди фаъолияти мустақилонаро дар ташаккули қобилияти эҷодии муҳассилин коркард намояд, балки бештар ба муваффақ шудан ба дастовардҳо дар бобати омода кардани мутахассисони соҳиблаёқат дар шароити низоми

кредитии таҳсил кӯшиш намудааст. Такмили низоми ҷадид дар бахши тайёр кардани мутахассисони баландпоя ва ташаккули шахсияти эҷодкор ва тозақорро пешбинӣ менамояд ва татбиқи амалии онро ба миён мегузорад.

Дар диссеротатсия фаъолияти мустақилонаи донишҷӯён ҳамчун зинаи махсуси таҳсилот дар заминаи ҷустуҷӯ, коркард, азхудкунии иттилоот ба афзуншавӣ ва такмили салоҳиятмандии касбӣ роҳандозӣ мегардад. Дар доираи фанҳои таҳассусӣ ва хосатан касби омӯзгорӣ он зина ба зина ташаккул меёбад ва ба низоми парвариши маҳорат ва малакаҳои зарурӣ муваффақ мегардад. Дар сурати муносибати ҷиддӣ ба кори мустақилонаи донишҷӯ дар шароити низоми кредитии таҳсил талабот нисбат ба баландшавии сифати таълиму тадрис ва омодашавии омӯзгори оянда дар фазои макотиби олий ҳали худро меёбад, зеро таҷрибаи кор собит менамояд, ки ин самти кор (фаъолияти худомӯзӣ дар заминаи кори мустақилона ва ташаккули қобилияти эҷодӣ) дар партави низоми кредитии таълим ҳануз ба таври дилхоҳ роҳандозӣ нашудааст.

Ҳадаф аз андешаҳои дар боло ироашуда аз он иборат аст, ки дар таҳаввули раванди ташаккули низоми кредитии таҳсилот дар фазои макотиби олии самти педагогӣ, нақши омӯзгори оянда дар роҳандозии фаъолияти пурмаҳсули касбӣ, мувофиқат кардани он ба талаботи замони муосир дар мавриди фароҳам овардани сатҳи баланди дониш, маҳорат, малака ва салоҳиятмандии донишҷӯён-омӯзгорони оянда тавассути такмили роҳу равиши худомӯзӣ ва худтакмилёбӣ, ташаккули шахсияти кордон, масъулиятшинос ва узви фаъоли ҷомеа арзёбӣ мегардад.

Аҳамияти назариявии таҳқиқоти диссертатсионии Изатулоева Холида Исматовна дар он аст, ки он бо дарназардошти талаботи замони муосир ба мақоми хос ва самарабахши кори мустақилонаи донишҷӯ-омӯзгори ояндаро дар партави вусъат бахшидан ба амалҳо ва сифатҳои инфиродии ҳар як муҳассил, қобилияти фаъолмандӣ, тафаккури интиқодӣ, мантиқӣ ва зеҳнии ӯ таҳқиқ намоем. Фаъолияти мустақили донишҷӯ имкон мебахшад, ки донишҳои ҳосилшудаи вай татбиқи амал пазиранд, дар шахсияти муҳассил хушкорӣ, муташаккилӣ, тартибу низом, масъулиятпарварӣ барин хислатҳои муфид парварида шавад, коркард ва пешниҳод шудааст.

Аз ин лиҳоз, таҳқиқоти мазкур дорои аҳамияти амиқи назариявӣ амалӣ дошта, ошкор ва асоснок намудани ҷанбаҳои дар замони муосири рушди таҳсилоти олии касбӣ дар вазъи низоми кредитӣ проблемаи кори мустақилона ва фаъолияти фардии шахсияти муҳассил (донишҷӯ) ба сатҳи баланди расидан ба ҳадаф ва матлабҳои омӯзиш қарор ёфтааст, зеро фаъолияти мустақилона на танҳо масъалаи муҳимми раванди

таҳсил аст, балки он яке аз роҳҳо ва шаклҳои рушди маърифатӣ-зеҳнии мутахассиси ҷавон буда дар диссертатсияи Изатулоева Холида Исмамовна таҳлилу таҳқиқи он васеъ баррасӣ гардидааст.

Муаллифи диссертатсия мақсади таҳқиқот ва фарзияи онро дуруст муайян карда, барои рушди бонизоми фаъолияти мустақили донишҷӯён-омӯзгорони оянда ҳамчун омили ташаккули қобилияти эҷодӣ дар шароити низоми кредитии таҳсилот чунин ҳадафҳоро тарҳезӣ намуда барои натиҷаи дилхоҳро ба даст овардан бартараф намудани ин проблемаҳоро асосӣ мешуморад, ки ин ҳам ба ҳадафи гузошта мусбат таъсир мерасонад, **агар:**

- проблемаи омода кардани омӯзгорони болаёқат дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ тавассути роҳандозии сифати баланди таҳсил, сафарбар шудани донишҷӯён ба кори фаъоли мустақилона ва дарёфти чораҳои рушди эҷодӣ ва зеҳнӣ роҳандозӣ гардад;

- фаъолияти мустақилонаи донишҷӯ-омӯзгори оянда ба ташаббус ва азбар кардани донишу маълумотҳои илмӣ ва назариявӣ тақия намуда, маҳорати мустақили омӯзишӣ ва таҳлилиро (қор қардан бо адабиёти илмӣ, лаёқати мушоҳида қарда қавонистан, арзёбии интиқодӣ, таҷлили мантиқӣ) дар партави зуҳури қобилияти эҷодӣ, синтез, қасниф, муқоиса ва типологияи масъала ва маводҳои мавҷуда таъмин созад;

- дар шароити низоми кредитии таълим фаъолияти мустақилонаи донишҷӯён-омӯзгорони оянда ба рушди қобилияти эҷодии онҳо равона қарда шавад.

Таҳлилу баррасии натиҷаҳои дар қараёни таҳқиқот ва қорҳои таҷрибавӣ-озоишӣ бадастовардаи унвонҷӯй Изатулоева Холида Исмамовна аз он далолат меқунанд, ки фарзияҳои аз қониби муаллифи диссертатсия пешниҳодшуда қасдиқи амалии ҳудро ёфтаанд.

Дар диссертатсия масоили баланд бардоштани сифати таълиму тадрис ва ташаккули қобилияти зеҳнӣ ва эҷодии донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии қасбии Тоҷикистон дар шароити қунии низоми кредитии таҳсил аз муҳимтарин омилҳои тайёр қардани мутахассисони варзида ва рақобатқазир дар бозори қаҳонии меҳнат қазирӯфта шудааст. Проблемаи омода қардани қадрҳои болаёқат дар муассисаҳои таҳсилоти олии қасбӣ бидуни роҳандозии сифати баланди таҳсил, сафарбар шудани донишҷӯён ба қори фаъоли мустақилона ва дарёфти чораҳои рушди эҷодӣ ва зеҳнӣ қасаввурноқазир аст.

Аз ин рӯ муҳаққиқ дар боби якуми диссертатсия фаъолияти эҷодқории омӯзқорро ҳамқун қузи қудонашавандаи қараёни таълим

ҳисобида, онро дар татбиқи босифати омӯзишу парвариши шогирдон инъикос намудааст.

Омӯзгор ҳамчун муҳаққиқ фаъолияти хешро мутобиқи меъёр ва қоидаҳои умумии пажӯҳиш ва ҷустуҷӯи афқору маводи нав, таҳлили вазъи мушаххаси синфхона ва фанни таълим, банақшагирии дарсҳо, хулосабарорӣ, таҳлили фарзияҳои мавҷуда доир ба ноил шудан ба натиҷаҳои дилхоҳ, ҷамъбасти маълумоти бадастомада, гузориши супоришу вазифаҳои нав ва ҳоказо ба нақша мегирад.

Маъмулан нишондиҳандаҳои дигари сифати таҳсилот, тариқи моҳирона гузаштан аз нишондиҳандаҳои миқдорӣ ба сифатӣ муҳим арзёбӣ мешавад. Дар мавриди муваффақ шудан ба сифати таҳсилот, ки он ба муносибат ва кӯшишу азамати ҳам омӯзгор ва ҳам донишҷӯ алоқамандии зич дорад, ба даст омадани натиҷаҳои хуби таълим ҳамчун нишондиҳандаи асосӣ арзёбӣ мегардад.

Муаллифи таҳқиқот оид ба ҳар як масъалаи дар зеробҳо баррасишуда андешаҳои шахсии худро аз назари интиқодӣ баён сохта, вобаста ба онҳо пешниҳоди тавсияҳо манзур кардааст.

Яке аз масъалаҳои муҳими диссертатсия, ки ба баррасии паҳлуҳои мубрами таҳқиқот, аз ҷумла, принципҳо ва меъёрҳои вусъати фаъолияти мустақилонаи донишҷӯён-омӯзгорони оянда дар шароити низомии кредитии таҳсил; амсиласозии фаъолияти мустақилона дар рушди қобилияти эҷодии донишҷӯён; технологияи вусъати фаъолияти мустақилонаи донишҷӯён дар рушди қобилияти эҷодии ояндаи онҳо; роҳҳои асосии ташкили бонизомии фаъолияти мустақилона дар шароити низомии кредитии таълим бахшида шудааст, маълум гардид, ки фаъолияти мустақилонаи донишҷӯён ҳамчун зинаи махсуси таҳсилот дар заминаи ҷустуҷӯ, коркард, азхудкунии иттилоот ба афзуншавӣ ва такмили салоҳиятмандии касбӣ роҳи васеъ мекушояд.

Мақоми кори мустақилонаи донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ на танҳо барои азхудкунии донишҳо аз рӯйи фанҳои таълимӣ, балки инчунин барои ташаккули маҳорати касбӣ, малакаҳои нави кори таҳқиқотӣ, инкишофи сифатҳои ахлоқию психологӣ муҳим ва муфид нигаронида шуда, он аслан фаъолияти эҷодӣ маҳсуб меёбад, зеро мутахассиси оянда ҳудаш дар назди худ ҳадаф гузошта, барои дастёбӣ ба он супориш ва намуди кор воситаҳои таълимиро дар раванди таҳсилотӣ интихоб мекунад.

Дар вазъи кунунии низомии кредитии таҳсил аҳамияти ташаббускорӣ, худомӯзӣ ва худтакмилёбии омӯзгори оянда дар раванди омодагии касбӣ дар заминаи фаълмандии таълимӣ-омӯзишӣ ва инфиродии пажӯҳишӣ мусоидат мекунад. Аз ин нуқтаи назар кори

мустақилона хусусан бо истифода аз технологияи иттилоотӣ ба фаъолмандшавии нерӯи маърифатӣ-зеҳнии донишҷӯён мусоидат намуда, ба онҳо имконияти идоракунии фаъолияти ақлӣ ва фикриро дар раванди ташаккули касби омӯзгорӣ фароҳам меорад.

Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ ва корҳои озмоишӣ, ки дар шакли хулосаи бобҳо, хулосаҳои умумӣ ва тавсияҳои методӣ коркард ва пешниҳод шудаанд, аз он шаҳодат медиҳанд, ки аз ҷониби муаллифи диссертатсия таҳқиқоти дорои арзиши баланди илмиву амалӣ мураттаб шудааст ва истифодаи натиҷаҳои таҳқиқот дар амалияи таълим бе шакл ба ташаккули салоҳиятҳои иттилоотӣ иртиботӣ ва маърифатӣ эҷодии мутахассиси ҷавон мусоидат хоҳад кард.

Натиҷаҳои мушаххаси илмӣ: навгонӣ, аҳамияти илмӣ ва амалии таҳқиқоти диссертатсионӣ. Муаллиф дар таҳқиқоти худ собит намудааст, ки дар ташкили илмии кори мустақилонаи донишҷӯ дар вазъи низоми кредитии таҳсил чунин шароитҳо ногузиранд:

- омодагии донишҷӯ ба кори мустақилона;
- мавҷудият ва дастрас будани маводи таълимӣ-методӣ ва маълумотӣ-иттилоотӣ;
- ёрии машваратӣ.

Таҳлили диссертатсия нишон дод, ки яке аз шартҳо ва талаботи хатмӣ дар бахши фаъолияти мустақилона ва рушди малакаҳои эҷодӣ, огоҳӣ ва фарҳанги баланди педагогии омӯзгор махсуб меёбад. Ҳалли масоили ногузири раванди таълим, амсоли муҳлат ва сифати таълим, ташаккули ҳамбастагии рушди шахсияти хонанда дар роҳи эҷодкорӣ ва пешравии зеҳнӣ, татбиқи муносибати босалоҳият ба таълим аз унсурҳои самарабахши фазои таҳсилот ба шумор мераванд.

Дар диссертатсия оварда шудааст, ки барои татбиқи фаъолияти эҷодкории донишҷӯ-омӯзгори оянда дар раванди фаъолияти педагогӣ як қатор омилҳо ва шартҳо мавҷуданд. Аз ҷумла: маҳдудияти вақт ва замони эҷодкорӣ дар робита бо роҳи усул ва воситаҳои ҳалли масъалаи гузошташуда; эҷодкории муштарак байни омӯзгор ва хонанда; таъхир наёфтани натиҷаҳо ва имкони пешбинии онҳо; пешбинии равшан ва пешниҳоди хулосаҳо; талабот ба муқоисаи доимии усул ва вазъиятҳои ғайристандартӣ қолабии таълиму тадрис.

Дар таҳқиқоти мазкур фаъолияти эҷодкории омӯзгор ҳамчун ҷузъи ҷудонашавандаи чараёни таълим махсуб ёфта, дар татбиқи босифати омӯзишу парвариши шогирдон инъикос мегардад. Омӯзгор ҳамчун муҳаққиқ фаъолияти хешро мутобиқи меъёр ва қоидаҳои умумии пажӯҳиш ва ҷустуҷӯи афқору маводи нав, таҳлили вазъи мушаххаси синфхона ва ҷанми таълим, банақшагирии дарсҳо, хулосабарорӣ,

таҳлили фарзияҳои мавҷуда доир ба ноил шудан ба натиҷаҳои дилхоҳ, ҷамъбасти маълумоти бадастомада, гузориши супоришу вазифаҳои нав ва ҳоказо ба нақша мегирад.

Дар партави гуфтаҳои боло мутобиқи марҳилаҳои раванди низоми кредитии таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олӣ гурӯҳҳои асосии ташаккули қобилияти эҷодиро дар заминаи фаъолияти мустақил метавон чунин арзёбӣ кард:

– пешбинии раванди ташаккули қобилият тавассути парвариши дониш, маҳорат ва малакаҳои мақсаднок, ки хусусияти эҷодӣ ва эҷодкорӣ дорад;

– малакаҳои амалӣ – истифодаи имкониятҳои таҳлил ва ҷамъбасти иттилооти илмӣ, қобилияти дар амал татбиқ карда тавонишгариҳои ғояи тарҳрезӣшуда, ки ба ташаккул ва рушди қобилияти эҷодии донишҷӯ-омӯзгори оянда равона шудааст;

– маҳорати мустақили омӯзишӣ ва таҳлилӣ - кор кардан бо адабиёти илмӣ, лаёқати мушоҳида карда тавонишгариҳои арзёбии интиқодӣ, нигоҳи мантиқӣ ба фаъолияти мустақили ҳеш дар партави зуҳури қобилияти эҷодӣ, синтез ва таснифи натиҷаҳои бадастомада, муқоиса ва типологияи масъалаву маводҳои мавҷуда ва нав дастрасёфта.

Аз таҳлили масъалаҳои марбут ба диссертатсия маълум гардид, ки фаъолияти мустақилонаи донишҷӯён ҳамчун зинаи махсуси таҳсилот дар заминаи ҷустуҷӯ, коркард, азхудкунии иттилоот ба афзуншавӣ ва тақмили салоҳиятмандии касбӣ роҳи васеъ мекушояд. Он дар доираи фанҳои таҳассусӣ ва ҳосатан касби омӯзгорӣ зина ба зина ташаккул меёбад ва ба низоми парвариши маҳорат ва малакаҳои зарурӣ муваффақ мегардад. Кори мустақилона хусусан бо истифода аз технологияи иттилоотӣ ба фаълмандшавии нерӯи маърифатӣ-зеҳнии донишҷӯён мусоидат намуда, ба онҳо имконияти идоракунии фаъолияти ақлӣ ва фикриро дар раванди ташаккули касби омӯзгорӣ фароҳам меорад.

Кори мустақилона мутобиқи принципҳои меъёрҳои вусъати фаъолияти бевосита ва инфиродии донишҷӯён-омӯзгорони оянда ташкил гардида, дорои ягонагии мантиқӣ ва робитаи мутақобилаи фанҳои муштарак доир ба азхудкунии фанҳои таълимӣ мебошад. Низоми кори мустақилонаи донишҷӯён бо принципҳои асосии дидактикӣ, пеш аз ҳама: принципи интерактивӣ, ки зарурати ҳамкории донишҷӯён ва мубодилаи иттилоотро на танҳо бо омӯзгорон, балки инчунин бо донишҷӯёни дигар муайян месозад; принципи аёнӣ, ки зарурати назорати кори мустақилонаро асоснок месозад; принципи банизомдарории таълим, ки зарурати интихоби стратегияи таълим ва банақшагирии кори

мустақилонаи донишчӯёнро инъикос менамояд; ташкили илмӣи кори мустақилона пешбинӣ менамояд, роҳандозӣ када мешавад.

Таҳқиқи масъала бори дигар собит кард, ки дар низоми кредитии таълим унсури тақвиятбахши дониш ва фаъолмандии омӯзгорони оянда кори мустақилонаи беруназдарс махсуб меёбад ва он тавассути ташаббус ва ғайрату азамати онҳо бо нишондиҳандаҳои баланди дониш, маҳорат ва малака арзёбӣ мегардад.

Дар диссертатсия масъалаи амсиласозӣ (моделирование) чун усули фарогири таҳқиқот пешбинӣ шудааст ва имкон медиҳад, ки методи эмпирӣ ва назариявӣ дар таҳқиқоти педагогӣ муттаҳид гардад. Ба ибораи дигар, дар раванди таҳқиқи проблемаи педагогӣ амсиласозӣ чун унсури самараноки коркарди концепсияи илмӣ ва татбиқи он намоён мегардад.

Тавассути усули амсиласозӣ омӯзиши сохтор ва механизмҳои раванди низоми кредитии таҳсил ва роҳандозии фаъолияти мустақили муҳассилин-омӯзгорони оянда, амалҳои мақсаднок ва робитаи унсурҳои пешбарандаи раванди таҳсил дар макотиби олӣ муназзам мегардад. Дар айни замон, бо вучуди афзалиятҳои низоми мазкур амсила қонуниятҳои хоси рафтор ва шаклҳои кор бо сарчашмаҳои иттилоотӣ-касбиро бояд дошта бошад ва он ба фаъолияти бошууронаи омӯзиш, таҳқиқ ва табиқи амал шудани донишҳо мусоидат намояд.

Таҳлили диссертатсия маълум намуд, ки ҷузъҳои пешбарандаи амсилаи ба фаъолияти мустақилонаи донишчӯён нигаронидашуда дар се қисмат фаро гирифта мешавад: қисмати мақсаднокӣ – ҳадаф ва принципҳои асосии ташкили фаъолияти мустақилро дар бар мегирад; қисмати дуюм – асли ва моҳиятӣ, ки фаъолияти субъектҳои таҳсилотро (донишчӯён) фаро мегирад; қисмати сеюм – меъёрӣ-арзёбӣ, ки натиҷаҳои фаъолияти мустақили омӯзгорони ояндаро чун унсури рушддиҳандаи қобилияти эҷодӣ ва эҷодкорӣ тавассути корбасти нишондиҳандаҳо ва усулҳои таҳхис дар бар мегирад.

Саҳми шахсии докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот дар коркарди паҳлуҳои муҳимми проблемаи таҳқиқ, таҳлил ва омӯзиши таҷрибаи низоми кредитии таълим ва корҳои таҷрибавию озмоишӣ, таҳияи мақолаҳои илмӣ, санҷиши қаблӣ ва бонизоми кори мустақилонаи донишчӯён, таҳияи тавсия ва пешниҳодҳо оид ба механизмҳои татбиқи самараноки низоми кредитии таҳсил ва коркарди омории маълумот, таҳлил ва муқоисаи натиҷаҳои таҳқиқот арзёбӣ мегардад, ки мутахассисӣ ҷавон дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбии равияи омӯзгорӣ, дар ҷараёни таълим дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, дар курсҳои тақмили ихтисос ҷиҳати тақмили маҳорати касбии

омӯзгорони зинаи гуногуни таҳсилот ва дар таҳияи корҳои илмӣ ба таври васеъ истифода бурд.

Баҳогузори ягонагии дохилии натиҷаҳои бадастомада. Ягонагии натиҷаҳои бадастомадаро аз ҷониби доктараби дараҷаи илмӣ риоя гардидани муҳлати марҳалаҳои таҳқиқот, мавриди истифода қарор додани методҳои мувофиқ ба объект, мавзӯ, ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқот, интиҳоби дурусти миқдори ҳаҷми гурӯҳҳои озмоишӣ, имконияти воқеии тасвиби озмоиш дар амалияи таълиму тарбия таъмин намудаанд.

Автореферати диссертатсия дар сатҳи хуб таҳия гардида, ба мазмуни диссертатсия мувофиқ ва тасаввуроти аниқро доир ба моҳияти таҳқиқоти гузаронидашуда ва натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф медиҳад. Мақолаҳои нашрнамудаи унвочу муҳтавои асосии таҳқиқоти диссертатсиониро инъикос мекунад.

Эродҳо ба кори диссертатсионӣ.

1. Хуб мешуд, ки дар зербанди сеюми боби якуми диссертатсия мисолҳои амалӣ оид ба рушди фаъолияти мустақилонаи донишҷӯён оварда мешуд.

2. Дар зербанди якуми боби дуюми диссертатсия принципҳо ва меъёрҳои вусъати фаъолияти мустақилонаи донишҷӯён-омӯзгорони оянда дар шароити низоми кредитии таҳсил васеътар кушода дода мешуд, ба мақсад мувофиқ мебуд.

3. Дар диссертатсия таҳқиқотҳои олимони ватанӣ таҳлил карда шудааст, вале бартарии ин ё он таҳқиқот аз якдигар кушода дода нашудааст.

Бояд зикр кард, ки норасоиву ғалатҳои зикргардида ба арзиши илмӣ таҳқиқоти диссертатсионӣ ба ягон вачҳ ҳалал ворид намесозанд.

ХУЛОСА

Диссертатсияи Изатулоева Холида Исмаиловна дар мавзӯи “Рушди фаъолияти мустақилона ва қобилияти эҷодии донишҷӯён дар шароити низоми кредитии таълим”, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст, ба талаботи Низомномаи Шӯрои диссертатсионӣ ва Тартиби додани дараҷаи илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос, номзади илм ва доктори илм, авторефератҳо ва мақолаҳои илмӣ чопшуда доир ба мавзӯи диссертатсия ҷавобгӯ буда, муаллифи он

сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мебошад.

Такриз аз тарафи эксперт, номзади илмҳои педагогӣ, и.в.дотсент Гулзода Н.А. мураттаб шудааст.

Такризи муассисаи пешбар дар ҷаласаи ғайринавбатии Шурои олимони факултети педагогикаи инноватсионӣ ва психологияи Донишгоҳи давлатии Данғара, ки дар он доктараби дараҷаи илмӣ Изатулоева Холида Исмаиловна иштирок ва бо маъруза баромад намуд, баррасӣ ва тасдиқ шудааст.

Дар ҷаласаи ғайринавбатии Шурои олимони факултети педагогикаи инноватсионӣ ва психологияи Донишгоҳи давлатии Данғара 14 нафар устодону омӯзгорон иштирок намуданд.

Натиҷаи овоздихӣ: "тарафдор" - 14 нафар, "бетараф" - нест, "муқобил" - нест. (Қарори дар ҷаласаи ғайринавбатии Шурои олимони факултети педагогикаи инноватсионӣ ва психологияи Донишгоҳи давлатии Данғара аз 29.10.2022, №3).

Раиси ҷаласа, раиси Шурои олимони факултети педагогикаи инноватсионӣ ва психологияи Донишгоҳи давлатии Данғара, номзади илмҳои педагогӣ

Ғафурова Д.Ҷ.

Эксперти таҳқиқоти диссертатсионӣ, номзади илмҳои педагогӣ

Гулзода Н.А.

Котиби ҷаласаи Шурои олимони факултет, номзади илмҳои педагогӣ

Набиев Ҷ.Ғ.

Маълумот барои тамос: 735320, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Хатлон, ноҳияи Данғара, кӯчаи Маркази 25; Тел: +992 833122-28-06, +992 553 555765; E-mail: dddangara 2013@mail.ru, nabiev.j-77@mail.ru; www.dsu.tj

31.10.2022 с.

Имзои Д.Ҷ. Ғафурова, Н.А. Гулзода, Ҷ.Ғ. Набиевро тасдиқ мекунам.

Сардори шӯъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси Донишгоҳи давлатии Данғара

Ҷабборӣ Насиба Ҷ.